

Nr 46

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1959/60.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkterna 62, 93, 117 och 174) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1959/60 beräkna följande förslagsanslag, nämligen

Ersättning till försvarets fastighetsfond:

Arméns delfond	40 569 000
Marinens delfond	13 211 000
Flygvapnets delfond	26 955 000
Befästningars delfond	23 267 000

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 60, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 30 januari 1959, föreslagit riksdagen att dels godkänna vid berörda statsrådsprotokoll såsom bilaga fogat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1959/60, dels ock för nämnda budgetår under fjärde huvudtiteln anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond 41 174 000 kronor,

Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond 13 476 000 kronor,

Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond 27 565 000 kronor samt

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 23 472 000 kronor.

Beträffande byggnader m. m. redovisade på *arméns*, *marinens* och *flygvapnets* delfonder beräknas medelsbehovet för reparation och underhåll, med i det följande angivna undantag, i enlighet med de principer som angivits i propositionen 1945:180 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1945/46. I överensstämmelse härmed beräknas medelsbehovet för reparationer och underhåll till viss procent av den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet, omräknad till 1935

års prisnivå. Byggnadsbeståndet uppdelas därvid i tre grupper. Den första gruppen — äldre byggnader — omfattar byggnader, som färdigställdes före den 1 juli 1938. Dessa byggnader redovisas i fastighetsfonden på grundval av särskild värdering. Den andra och den tredje gruppen — nyare byggnader — omfattar byggnader, som färdigställdes efter nyssnämnda datum och som varit i bruk längre respektive kortare tid än nio år. Nyare byggnader redovisas med sitt anskaffningsvärde. Underhållsmedel beräknas första gången för andra budgetåret efter det budgetår, under vilket byggnaden färdigställdes. Underhållskvoten utgör vid 1935 års prisnivå i första gruppen 1,1 % för arméns och flygvapnets delfonder och 1,5 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 0,8 % respektive 0,4 % för de tre delfonderna. Omräknade till 1958 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex (317) utgör underhållskvoterna i första gruppen 3,487 % för arméns och flygvapnets delfonder och 4,755 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 2,536 % respektive 1,268 % för samtliga tre delfonder. — Utöver de procentuellt beräknade underhållsmedlen anvisas särskilda medel för arbeten av större omfattning (iståndsättningsarbeten).

Från den procentuella beräkningsmetoden undantas marinens hamnanläggningar i enlighet med vad som anförts i propositionen 1948: 157 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1948/49. Underhållsmedel för dessa anläggningar skall fastställas efter uppskattning och medel anvisas å särskild delpost. Enligt samma proposition skall underhållet av övnings- och skjutfälten bestämmas efter uppskattning för varje särskilt budgetår och medel för ändamålet anvisas på särskilda delposter.

Enligt samma proposition 1948: 157 skall underhållskostnaderna för flygfälten beräknas i viss relation till anläggningsvärdet. För flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall därvid tillämpas en underhållskvot av 1,5 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946. Flygfältens befästningsanläggningar har jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 29 mars 1957 utgått ur fondredovisningen per den 1 juli 1958 med undantag för vissa anläggningar, som enligt samma beslut upptagits till redovisning såsom byggnader under arméns, marinens och flygvapnets delfonder. För sistnämnda anläggningar beräknas underhållsmedel enligt den procentuella metod som gäller för byggnader i övrigt.

För objekt redovisade på *befästningars delfond* — befästningar och berggrum m. m. — skall beräkningen av underhållskostnaderna enligt nämnda proposition 1948: 157 ske i relation till anläggningsvärdet, varvid för såväl befästningar som berggrum skall tillämpas en gemensam underhållskvot på anläggningsvärdet den 1 juli 1946. Enligt propositionen 1951: 88 har underhållskvoten bestämts till 0,6 % vid 1946 års prisnivå, vilken procentsats för varje år omräknas till gällande prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex. Underhållskvoten utgör för år 1958 1,174 %. För iståndsättning av befästnings- och berggrumsanläggningar anvisas dessutom särskilda medel.

Vid beräkningen av de procentberäknade underhållskostnaderna för nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen utgått från de byggnadsvärden som fanns redovisade på delfonderna den 30 juni 1958. Dessa värden har ämbetsverket i förekommande fall justerat med hänsyn till beslut av Kungl. Maj:t under de två första månaderna av innevarande budgetår att vissa byggnader m. m. skall upptagas till redovisning på delfonderna respektive avgå ur delfonderna. Fortifikationsförvaltningen har sålunda icke tagit hänsyn till sådana av ämbetsverket gjorda framställningar om invärderingar eller överflyttningar, beträffande vilka Kungl. Maj:t icke fattat beslut före den 1 september 1958.

I sitt förslag till stat för nästa budgetår hemställer fortifikationsförvaltningen att beslut måtte fattas om höjning av grundunderhållsprocenten å befästningars delfond från 0,6 till 0,7. Ämbetsverket har vid beräkningen av underhållsmedlen å delfonden utgått från denna ökade underhållskvot, som omräknad till gällande prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållsindex utgör 1,370 % för år 1958.

Fortifikationsförvaltningen beräknar reparations- och underhållskostnaderna för *arméns delfond* till sammanlagt 28 248 000 kronor.

De behovsprövade underhållsmedlen, avsedda för arbeten av större omfattning (iståndsättningsarbeten), har under tidigare budgetår starkt begränsats. Med hänsyn till den risk för kapitalförstöring, som en långt driven nedpressning av underhållet kan leda till, företogs för innevarande budgetår en viss höjning av de behovsprövade underhållsmedlen. För nästa budgetår bör enligt föredragande statsrådet av samma skäl en ytterligare höjning av dessa medel företagas och statsrådet föreslår därför i det följande en uppräknig av posterna för iståndsättningsarbeten under försvarsgrenarnas och befästningars delfonder samt av posten för underhåll av hamnanläggningar under marinens delfond.

Beträffande beräkningen av de olika posterna under arméns delfond bidrader statsrådet fortifikationsförvaltningens förslag. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för arméns delfond torde således uppföras med ett belopp av 28 248 000 kronor.

Beträffande *marinens delfond* har fortifikationsförvaltningen beräknat anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 8 990 000 kronor.

Statsrådet tillstyrker ämbetsverkets förslag.

Vidkommande *flygvapnets delfond* har fortifikationsförvaltningen beräknat anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 11 820 000 kronor.

Statsrådet tillstyrker ämbetsverkets förslag.

Vad slutligen beträffar *befästningars delfond* har fortifikationsförvaltningen beräknat anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 15 743 000 kronor.

Beräkningen av underhållskostnaderna för objekt, redovisade på befästningars delfond — befästningar och berggrum — skall enligt propositionen

1948: 157 ske i relation till anläggningsvärdet, varvid för såväl befästningar som bergrum skall tillämpas en gemensam underhållskvot på anläggningsvärdet den 1 juli 1946. Enligt propositionen 1951: 88 har underhållskvoten bestämts till 0,6 % vid 1946 års prisnivå, vilken procentsats för varje år omräknas till gällande prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex.

Med hänsyn till att de underhållsmedel, som ställts till förfogande under senare budgetår, erfarenhetsmässigt visat sig otillräckliga, har fortifikationsförvaltningen låtit verkställa en utredning om behovet av underhållsmedel för befästningar och bergrum, vilken utredning numera slutförts. Vid den gjorda översynen har enligt ämbetsverket konstaterats, att den genomsnittliga grundunderhållsprocenten för alla i befästningsfonden redovisade anläggningar bör höjas från 0,6 till 0,7. Fortifikationsförvaltningen har i anslutning härtill föreslagit, att beslut måtte fattas om en höjning av grundunderhållsprocenten till 0,7, vilken procentsats omräknad i 1958 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållsindex skulle ge en underhållskvot av 1,370 %. Enligt denna beräkningsgrund har fortifikationsförvaltningen upptagit de procentberäknade underhållskostnaderna för befästningar och bergrum till 12 258 000 kronor.

Statsrådet anser emellertid i likhet med riksräkenskapsverket, att en dylik höjning av grundunderhållsprocenten icke för närvarande bör komma till stånd. Statsrådet upptager därför de procentuella underhållsmedlen till 10 505 000 kronor.

För iståndsättningsarbeten har fortifikationsförvaltningen, för det fall att ämbetsverkets förslag till höjning av grundunderhållsprocenten icke skulle vinna bifall, upptagit ett belopp av 4 688 000 kronor. Statsrådet biträder detta förslag och beräknar sålunda för ifrågavarande arbeten för nästa budgetår ett belopp av 4 688 000 kronor, vilket innebär en höjning i förhållande till innevarande budgetår med 2 288 000 kronor.

I övrigt biträder statsrådet fortifikationsförvaltningens förslag. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för befästningars delfond bör således för nästa budgetår uppföras med 15 743 000 kronor.

I fråga om arméns, marinens, flygvapets och befästningars delfonder förutsätter statsrådet, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

För *avsättning till värdeminskningsskonto* har upptagits ett belopp av 13 850 000 kronor (nu 13 085 000 kronor).

Anslagsposterna till *hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden* har uppskattats till 8 271 000 kronor (nu 8 024 000 kronor).

Under titeln *Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler* redovisas de belopp, som över budgeten tillföres respektive fonder. Ersättningsbeloppen bestämmas i princip så, att full förräntning erhålles å det vid re-

spektive budgetårs ingång av fonderna disponerade statskapitalet, att i form av överskott tillföras riksstatens inkomstsida. Den räntefot, vid vilken full förräntning skall anses vara för handen, har hittills satts till fyra procent. Vid anmälan i årets statsverksproposition av huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar har chefen för finansdepartementet förordnat, att statens förräntningskrav för nästa budgetår skulle höjas till 4 1/4 procent. Denna räntesats har därför ansetts böra tillämpas i förevarande sammanhang.

För nästa budgetår bör ersättningar för till statsmyndigheter upplåtna lokaler beräknas, för *arméns delfond* till 41 219 000 kronor, för *marinens delfond* till 13 476 000 kronor, för *flygvapnets delfond* till 27 565 000 kronor och för *befästningars delfond* till 23 472 000 kronor eller således sammanlagt 105 732 000 kronor. De i riksstaten under fjärde huvudtiteln beräknade anslagen bör å riksstaten slutligt uppföras i överensstämmelse härmed, utom det till arméns delfond beräknade ersättningsanslaget, som bör uppföras med 41 174 000 kronor.

Inkomsterna av *hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden* har för nästa budgetår beräknats till 5 060 000 kronor (nu 5 155 000 kronor). För inkomster av *övnings- och skjutfält* har räknats med 2 725 000 kronor (nu 2 475 000 kronor). För *diverse inkomster* har beräknats 2 030 000 kronor (nu 2 290 000 kronor). Ersättning, som kan komma att tillföras flygvapnets delfond för rätt att utnyttja militära flygfält för civil flygtrafik, anser statsrådet böra utgå från luftfartsstyrelsens driftkostnadsstat.

Det *överskott*, som skall tillföras riksstatens driftbudget, bör i enlighet med vad som ovan anförts beräknas till 4 1/4 procent på den vid nästa budgetårs början å fonden redovisade kapitalbehållningen. Överskottet bör för budgetåret 1959/60 upptagas med 28 625 000 kronor, vilket belopp bör uppdelas med 10 260 000 kronor på arméns delfond, 4 500 000 kronor på marinens delfond, 10 425 000 kronor på flygvapnets delfond och 3 440 000 kronor på befästningars delfond. Denna uppskattning av överskottet har legat till grund för den förut gjorda beräkningen av ersättningsanslagen.

Utskottet. Såsom föredragande statsrådet erinrat om ha de behovsprövade underhållsmedlen, avsedda för arbeten av större omfattning (iståndsättningsarbeten), under tidigare budgetår starkt begränsats. I sitt av 1957 års riksdag godkända utlåtande nr 42 framhöll utskottet, att den restriktiva medelstilldelningen för här ifrågavarande ändamål icke i längden kunde bibehållas utan allvarlig risk för kapitalförstöring. I anledning härav företogs efter beslut av 1958 års riksdag en viss höjning av de behovsprövade underhållsmedlen.

Utskottet vill tillstyrka Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag att en ytterligare höjning av dessa medel vidtages för nästa budgetår. Denna höjning torde såsom förordats medföra en uppräknning av posterna för iståndsättningsarbeten under försvarsgrenarnas och befästningars delfon-

der samt av posten för underhåll av hamnanläggningar under marinens delfond.

Den verkställda anslagsberäkningen synes jämväl i övrigt böra godtagas. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 30 januari 1959 såsom bilaga fogat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1959/60;

b) för budgetåret 1959/60 under fjärde huvudtiteln anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond 41 174 000 kronor,

Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond 13 476 000 kronor,

Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond 27 565 000 kronor,

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 23 472 000 kronor.

Stockholm den 17 mars 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 47.